

Guia d'impuls
del Contracte
per Ciutat Vella

BC
N

CONTRACTE
PER CIUTAT
VELLA

Ajuntament de
Barcelona

ÍNDEX

1.	Presentació	5
2.	Introducció	7
2.1	Concepte de Contracte per Ciutat Vella	7
2.2	Beneficis del Contracte per a les organitzacions	8
2.3	Àmbits d'aplicació	10
3.	Metodologia per l'establiment del Contracte	12
3.1	Desenvolupament Metodològic	15
3.1.1	Millores a l'espai públic	15
3.2	Interacció amb la Responsabilitat Social Corporativa existent al Districte	17

“...Sentir sobretot pels altres i menys per a nosaltres, contrèyer el nostre egoisme i practicar la benvolència és la perfecció de la naturalesa humana...” ADAM SMITH

1. PRESENTACIÓ

Vetllar pel compliment de les normatives que preserven la convivència i l'interès general, afavorir l'activitat econòmica generadora de les oportunitats de millora i progrés, i treballar per millorar les condicions i qualitat de vida dels residents del districte, és una fórmula ideal però complexa no exempta de tensions i d'interessos contraposats. Sovint, les normatives tampoc són suficientment eficaces, ni per excés ni per defecte. Tampoc es tracta exclusivament de regular o intervenir, sinó de tenir visió àmplia per créixer d'una manera sostenible amb l'entorn, sense apostar per cap monocultiu productiu a curt termini, però probablement feble i empobridor a mig termini, amb respecte a la manera de ser i de viure dels ciutadans de Ciutat Vella al patrimoni històric, però oberts a la innovació, al talent i al progrés econòmic generador de riquesa transformadora.

Cada vegada més les problemàtiques i reptes als quals hem de fer front són més complexos i això ens obliga a abordar-los de manera diferent, cap dels reptes importants que es plantegen és responsabilitat individual o d'un sol agent.

Avui presentem aquesta guia impuls del Contracte per Ciutat Vella, un pas més en la governança col·lectiva d'aquest territori, que és l'origen i avantguarda de la nostra ciutat i capital del nostre país.

Aquest projecte està alineat amb els objectius i visió del Pla estratègic de Turisme que inspiren al, seu torn, el model turístic de Barcelona:

1. Coherent amb el model de ciutat.
2. Equilibri o relació sinèrgica entre el visitant-resident.
3. Sostenibilitat econòmica, social, ambiental i patrimonial.

També incorpora els eixos fonamentals del Marc Estratègic de l'Ajuntament de Barcelona 2011-2015, especialment pel que fa als objectius de la ciutat vinculats al desenvolupament econòmic i al suport a l'emprenedoria, relatius a afavorir que Barcelona sigui una ciutat referent de qualitat, que impulsa sectors emergents i que genera condicions per atraure inversors, alhora que dóna suport a les pimes. La proposta s'emmarca en un context general marcat per la crisi econòmica.

Finalment, el govern del Districte vol generar un impuls econòmic i d'endrea urbanística per mitjà de la modificació del Pla Especial d'Establiments de Concurrencia Pública i Hoteleria del Districte de Ciutat Vella, un creixement

acotat, que reordeni i limiti però que també doni oportunitats de creixement on sigui factible. És en aquest context que s'estableix el Contracte per Ciutat Vella; perquè ens trobem en moments difícils, en què cal créixer des de la voluntat de cooperar plegats, és el moment de fer les coses amb responsabilitat social.

Aquest projecte és una eina de reflexió o guia per explicar i impulsar el Contracte per Ciutat Vella, per entendre els avantatges i les necessitats i generar les complicitats. Per establir una metodologia que ens permeti tirar endavant noves iniciatives pensades des de la corresponsabilitat, que afavoreixin noves oportunitats de millora econòmica vetllant per les condicions ambientals, físiques, socials i de convivència del territori.

2. INTRODUCCIÓ

2.1

Concepte de Contracte per Ciutat Vella

Un nou repte de creixement sostenible per mantenir el model d'èxit, l'estil de la nostra ciutat, on els barris són barris amb vida veïnal però generadors, alhora, de riquesa econòmica que contribueixen directament al progrés de la ciutat. Per això el bon govern i el pacte és essencial, la cooperació com a èxit d'evolució.

El Contracte per Ciutat Vella posa de manifest, sobre el paper, la voluntat explícita de les parts, administració i agents econòmics en el Districte, d'anar més enllà del compromís estricte de les obligacions legals vigents, cal actitud moral i voluntat de canvi per concretar accions i portar-les a terme en benefici de la comunitat i de l'entorn.

El Contracte per Ciutat Vella que parteix de la responsabilitat social empresarial, un concepte que no és nou i que es va estenent en la gestió empresarial, és una tendència recent però que s'imposa sense retorn. La Comunitat Europea inicia al 2001 amb la publicació del llibre verd el camí envers la responsabilitat social de les empreses, amb l'objectiu de créixer econòmicament de manera sostenible amb més i millors llocs de treball, i amb una major cohesió social.

El llibre Verd de la Comissió Europea defineix la RSE com la integració voluntària, per part de les empreses, de les preocupacions socials i ambientals en la seva activitat econòmica i en les relacions amb els seus interlocutors. Avui dia, en una societat connectada i informada, la ciutadania exigeix un determinat rol a l'activitat econòmica, especialment s'hi es conviu en el territori.

La RSE s'ha anat estenent de tal manera que s'ha adaptat conceptualment i han aparegut la RSA (Responsabilitat social de les Administracions), la RST (Responsabilitat social del territori), entre altres.

El govern de Ciutat Vella comparteix aquests principis i objectius, i els adapta, sota la denominació de Contracte per Ciutat Vella, a les circumstàncies i especificitats pròpies. Amb similituds però també amb una diferència, el model de Ciutat Vella és, un cop més, el que ha caracteritzat la nostra manera de ser i de fer: complicitat públic-privada amb la societat, i aposta per la mixticitat i per l'equilibri, créixer econòmicament però en equilibri amb el territori preservant la seva vida residencial, els usos compartits de l'espai públic, el seu patrimoni, les seves tradicions comercials, i el seu esperit avantgardista i innovador, la qualitat i autenticitat dels seus serveis.

El Contracte per Ciutat Vella posarà de manifest la voluntat per relacionar-nos en el territori, tot i que subscriu els aspectes de RSC relatius a la gestió empresarial. El Contracte però, farà èmfasi, sobretot, en "l'ecosistema Ciutat Vella".

El contracte vol ser un compromís ètic de les parts amb el territori, però també una oportunitat de cercar l'excel·lència interna dels agents implicats: empreses, institucions, administració i teixit social. Especialment els agents econòmics podran:

- Conèixer la història i el present, les persones que viuen, el teixit social que hi treballa.
- Reflexionar sobre com volen comprometre's amb l'entorn, i quines avantatges reporta.
- Conèixer els diferents grups d'interès.

2.2

Beneficis del Contracte per a les organitzacions

Els estudis de tendències en aquest àmbit destaquen que la millora de la reputació i l'obtenció d'avantatges competitius són els dos factors que més influeixen en la decisió empresarial de desenvolupar estratègies de responsabilitat social.

Cal considerar que ser a Ciutat Vella és el primer benefici o avantatge competitiva en termes empresarials. El seu rol de capitalitat i centralitat d'una ciutat amb una marca ben posicionada, on es concentra la major part dels tractors turístics i de visitants, ofereix condicions excepcionals. Però també amenaces, com a territori finit el creixement no pot ser infinit, ni descontrolat, invertir en Ciutat Vella i en el seu creixement sostenible és invertir en una estratègia de futur per a tots els agents que tenen en aquest petit territori el seu modus vivendi i/o operandi. La filosofia d'aquest pacte neix d'aquesta idea de sumar i retornar al territori una petita part de tot el que ens ofereix. Altres beneficis:

- Posicionament de la marca i reputació: gaudir del posicionament social de l'entorn, és també tenir una reputació de la marca, consolidar la marca és garantia per el bon funcionament del negoci.
- Mercat interior: instal·lar-se en harmonia amb l'entorn és tenir accés directe a informació de primera mà de les necessitats, expectatives, tendències del mercat proper. Conèixer i respectar els veïns és satisfer a la primera àrea d'influència de clients-consumidors. En èpoques de desacceleració econòmica la cura del mercat interior és una estratègia de fidelització.
- Visibilitat: el projecte va acompanyat d'una estratègia d'avaluació i de comunicació, que té per objectiu consolidar el projecte i assegurar-ne

els resultats. També preveu un segell o distintiu específic per totes les activitats adherides al Contracte.

- Sinèrgies i relacions: el Contracte és una oportunitat de vinculació amb l'entorn, de generar interlocució i un coneixement de primera mà de les entitats i teixit comercial i empresarial del Districte, el nodriment de l'intercanvi afavoreix generar entorns de col·laboració, nous projectes, noves visions...
- Aspectes de col·laboració. El Contracte per Ciutat Vella es configura com un Conveni Empresarial en Activitats d'Interès General a l'empara de la Llei 49/2002, de 23 de desembre, de règim fiscal de les entitats sense fins lucratiu i dels incentius fiscals del mecenatge.

En el cas que les aportacions econòmiques siguin realitzades per una persona jurídica, tindran la consideració de despeses deduïbles per determinar la base imposable de l'Impost sobre Societats.

Si les aportacions econòmiques són realitzades per persones físiques, tindran la consideració de despesa deduïble per determinar el rendiment net de l'activitat econòmica del contribuent acollit al règim d'es-timació directa de l'Impost sobre la Renda de les Persones Físiques.

La difusió de la participació del col·laborador en el marc del Contracte per Ciutat Vella no constitueix una prestació de serveis als efectes de l'Impost sobre el Valor Afegit.

- Humà i social: gestió dels valors intangibles, el comportament responsable esdevé una estratègia de creació de valors, que genera beneficis a curt, mig i llarg termini: enfortiment dels vincles amb els treballadors i amb l'entorn, permet el creixement sostenible i positiu del negoci, estalvia litigis amb els grups d'interès, genera sinèrgies positives amb clients, administracions, dignifica el rol de l'empresari, fomenta la cohesió i aporta riquesa al conjunt de la societat... En moments com els que vivim generar confiança en noves maneres de fer les coses amb dimensió ètica, especialment, en l'àmbit econòmic ha de guanyar forçosament rellevància.

2.3

Àmbit d'aplicació del contracte

Es poden definir tres àmbits d'aplicació.

A) Àmbit Ambiental. Són aquelles qüestions relacionades amb l'impacte ambiental que pot generar l'activitat econòmica en el territori, formen part del "pacte ecològic" entre activitat i territori, necessari per construir l'ecosistema i preservar la supervivència d'ambdós. En principi, inclou totes aquelles clàusules de contracte o pràctiques obligatòries, per contemplar-se en l'ordenament vigent. Exemples: condicions acústiques dels locals, respectar horaris obertura i tancament, gestió sostenible de residus, respecte i gestió del patrimoni, acomplir els requisits del paisatge urbà etc.

Però també, cal tenir en compte altres temes tangibles i intangibles que aporten valor a l'activitat, i que tenen a veure amb aspectes qualitius ja que intervenen molt directament en la visió estratègica del negoci i contribueix al model col·lectiu que volem per la ciutat: la imatge que projectem de negoci, l'estil de gestió...

B) Àmbit Econòmic. Entrarien en la part voluntària i de compromís ètic. Englobaria aquells aspectes amb caràcter de recomanació envers les empreses que s'instal·len o ja hi són al Districte. El ventall de propostes que s'ofereixen tenen com a comú denominador contribuir a la finalitat en el desenvolupament econòmic i positiu del territori: millorar l'entorn o espai públic, crear ocupació i coneixement, contribuir a l'emprenedoria i a la innovació, retenir i donar oportunitats al talent, promoure l'associacionisme comercial i la dinamització de la promoció econòmica, col·laborant en projectes d'urbanisme públic-privat per accelerar l'obra pública i els beneficis que aquesta reporta, etc.

Altres exemples:

- Partenariat públic-privat: compromís d'aportació econòmica al desenvolupament d'un projecte urbanístic, social, cultural, esportiu, de millora del verd urbà o de promoció econòmica vinculat a Ciutat Vella.
- Contribuir a la dotació de recursos directes a fons perdut per projectes de joves emprenedors, avalats per Barcelona Activa (amb pla de viabilitat, etc.) per finançar la creació de noves iniciatives empresarials que retroalimentin el territori: locals oberts, nous nínxols d'ocupació, captar i retenir talent al Districte ("Silicon Vella").
- Banc d'idees: contribuir a través de les eines disponibles (portal i xarxa social) a generar coneixement emprenedor, intercanviant experiències a través de la xarxa.

C) Àmbit Social. També s'emmarca en la part voluntària i de compromís ètic. Englobaria aspectes amb caràcter de recomanació envers les empreses que

s'instal·len o ja són al Districte. El ventall de propostes que s'ofereixen tenen com a comú denominador contribuir a la finalitat en el desenvolupament del teixit social del territori, o bé directament a projectes socials on els beneficiaris són els diferents sectors de població.

- Compromís social amb l'entorn de proximitat formant part del teixit social: associació de comerciants, eix comercial, gremi sectorial.
- Recomana política de preus ajustada a la realitat del barri.
- Compromís per fomentar la contractació laboral de persones del territori.
- Fomentar la formació de joves del territori promoven, per exemple, convenis de pràctiques amb entitats socials.
- Compromís en el consum de serveis socialment responsables ubicats en el territori.
- Col·laborar (a través de formules de patrocini, mecenatge o conveni) de manera estable amb projectes del territori ja siguin impulsats per l'Ajuntament o pel teixit social:
 - Projectes educatius adreçats a la infància i adolescència.
 - Projectes socials d'entitats del barri adreçades als diferents sectors de població.
 - Projectes d'inserció social adreçats a col·lectius de risc.
 - Projectes d'inclusió social.
- Col·laborar econòmicament o aportacions d'altra tipus en festes majors o festes veïnals.
- Col·laborar econòmicament en campanyes de sensibilització institucional o pròpies de l'àmbit social: cultural, convivència, esports, salut, seguretat, prevenció, etc.
- Col·laborar en campanyes genèriques institucionals o del teixit social: enllumenat nadalenc.

Contracte per Ciutat Vella	
Què és?	Pacte de voluntats i compromís ètic per promoure un model de creixement econòmic sostenible a Ciutat Vella coherent amb el model de Ciutat i de turisme que volem.
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Abordar amb lideratge els reptes i complexitats de la governança amb la coresponsabilitat dels agents, pactar per un creixement equilibrat i equitatiu: amb sostenibilitat econòmica i social del territori. • Impulsar noves maneres de fer, des de l'interès col·lectiu, i amb confiança mútua dels agents. • Donar cobertura a nous projectes en context de desaceleració econòmica, que reverteixin positivament en el territori.
Característiques o factors clau	Diàleg i coneixement de Ciutat Vella, definició de responsabilitats, transversalitat, equilibri i coherència, adaptabilitat, integració a l'activitat que es desenvolupa i a l'entorn on té lloc. Adaptabilitat: les condicions poder canviar en el temps. Integració en l'estratègia comuna: visió i model Ciutat Vella, credibilitat i transparència del compromís i de la gestió dels acords per part dels agents que subscriuen, creació de valor.
A qui s'adreça?	<ul style="list-style-type: none"> • Als agents econòmics instal·lats o que s'instal·lin a Ciutat Vella i a les institucions. • A l'ajuntament-Districte
Quins beneficis reporta?	<ul style="list-style-type: none"> • Preservar model Ciutat Vella i de Ciutat = Creixement sostenible = estratègia a mig i llarg termini • Posicionament de la marca i reputació • Equilibri amb l'entorn social • Visibilitat • Sinèrgies i relacions • Aspectes fiscals • Creació de valor humà i social

Agents implicats	<ul style="list-style-type: none"> • Agents econòmics i institucions: com a parts que s'adhereixen i es comprometen amb el Territori. • Agent Administració: com a part cosignant que lidera procés, gestiona i vetlla pel compliment. • Agents socials: com a beneficiaris directes i com a possibles gestors de part del procés (reporting, valoració). • Agents veïnals: com a perceptors indirectes i finalistes de les millores del territori.
Obligacions generals	Compliment dels pactes acordats.
Tipologia de contracte	La que acordin les parts.
Durada	La que acordin les parts.
Àmbits d'aplicació del contracte	<p>Aspectes on es podran fer propostes i aportacions de millora</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ambientals • Econòmics • Socials <p>Es proposa una primera fase pilot, focalitzada a signar acords per a la millora de l'entorn urbanístic on s'estableix l'activitat o altres a proposta del Districte.</p>
Estratègia de comunicació	<p>Hi ha una part que serà flexible i adaptativa al projecte i als acords específics de les parts, i una altra que es conformarà com a campanya paraigües d'acompanyament del projecte i de les diferents etapes del procés. Quant als elements de la campanya paraigües s'integren:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Portal web específic del Contracte per Ciutat Vella i publicació de les iniciatives acordades amb els diferents agents, explicació dels casos. • Edició de la guia i del segell de RS. • Actes públics de reconeixement: lliurament segell.

Seguiment Avaluatiu

Les parts podran establir el seguiment valoratiu de resultats, aquest serà flexible i en funció de la tipologia dels acords.

- Avaluació interna: les que les parts acordin, a través d'indicadors de resultats, enquestes, etc...
- Avaluació externa a través de l'estratègia de comunicació, que es podrà adequar específicament al projecte que es desenvolupi, si bé, amb caràcter general cal preveure:
 - _ Publicació al web dels casos.
 - _ Segell de reconeixement social: com a premi al compromís i als resultats obtinguts es crearà un segell a modus de certificat que es lliurarà a les empreses compromeses amb Contracte per ciutat Vella.
- Altres propostes:
 - Premis i avaluació de convocatòries que es presentin segons el sistema de seguiment documental o justificatiu que s'estableixi.
 - Taula Comerç-observatori TSR, la taula actualment en funcionament pot generar una comissió mixta amb representació dels agents i capacitat estratègica per fer d'observatori de l'assoliment del Pacte per Ciutat Vella, diagnosticant les debilitats, avaluant el grau de compliment, proposant noves iniciatives... fruit del debat i visió dels diferents agents... com a òrgan que impulsa els premis, avalua, etc.

3. METODOLOGIA PER L'ESTABLIMENT DEL CONTRACTE

3.1

Desenvolupament Metodològic

Aquest projecte requereix un curós procés metodològic, en tant que els agents implicats adquireixen uns compromisos i s'estableix un marc relacional basat en la comunitat, en la confiança i en propòsits comuns. S'imposa doncs una gestió del procés amb transparència, amb eficàcia i eficiència: amb presenciacions i contraprestacions clares, amb anàlisi d'impactes, rendiments de comptes, seguiment valoratiu... L'èxit de tot el procés bascula també en estar convençuts del valor i la il·lusió de fer les coses bé per contribuir, ni que sigui a petita escala i amb petites engrunes, a la millora de la societat a través del territori. Justament, pel que té d'ambició i de procés de canvi constant en l'organització (tant de les empreses com dels propis agents interns del Districte), es recomana una primera fase que serveixi de prova pilot, i que proporcioni el temps d'aprenentatge, experiència i l'anàlisi dels casos per anar incorporant recorregut de millora i sistemes de treball.

3.1.1

Millores a l'espai públic

Per concentrar recursos i el procés d'adaptabilitat necessària del projecte es proposa una primera fase amb dos eixos d'actuació:

1. Centrat en promoure contractes relacionats amb projectes de millora de l'espai públic del Districte.
2. Focus en els agents econòmics de nova implantació en el Territori, especialment dels sectors objecte de la implementació del nou Pla d'usos.

Sens perjudici d'impulsar qualsevol iniciativa, o contracte amb qualsevol sector d'activitat i amb altres agents econòmics o institucions que reporti beneficis directes o indirectes a Ciutat vella. Motivació.

- Es tracta d'un àmbit on podem exercir una gestió eficaç i finalista.
- Les repercussions i impactes són favorables a tots els agents: veïns, activitat econòmica, Administració...
- Àmbit altament activador de l'ocupació, d'un dels sectors, la construcció, més afectats per la crisi: contractació de projectes, d'empreses de construcció i subministrament, de treballadors, etc.
- El públic objectiu, nous emprenedors disposats a invertir, garanteix sectors menys afectats per la crisi i més motivats per ser proactius amb l'entorn.

L'oficina Crea, es proposa com a backoffice d'operacions. La finalitat d'aquest servei és servir com a finestra única a l'emprenedoria del territori, assessorar els projectes empresarials i inicialment assessorar sobre la posada en marxa del Pla d'usos. Comptem amb un espai físic de referència i amb els recursos humans especialitzats i tècnics. Caldrà formar en el projecte i orientar el personal, especialment en la difusió i el caràcter del Contracte.

D'altra banda, hi ha altres operadors d'importància, cal promoure amb persones claus de l'organització una taula de treball encaminada al coneixement, recorregut de millora i pro activitat en el projecte, especialment, caps de departament o directores que pel desenvolupament de la tasca encomanada es relacionen amb els agents econòmics.

Eines de gestió:

- Guia d'impuls: eina explicativa i de difusió. Recull dades dels barris del Districte, del teixit social, de les opcions de col·laboració, avantatges i metodologia.
- Contracte. Acord de voluntats entre les parts, on es farà constar:
 - Dades dels contractants.
 - Descripció de projecte.
 - Compromís de les parts en la contribució al projecte específic de millora e.p.
 - Compromís mínims per part de l'agent amb el territori: respecte a la singularitat urbana, comprometre's amb l'associacionisme, prioritzar contractació gent del barri...
 - Altres que es considerin.
- Gestió Base de dades (cens qualitatiu-relacional).
- Estratègia de Comunicació vinculada al contracte: dependrà de l'avaluació global del projecte, pot anar des d'una signatura pública del contracte, roda de premsa, nota de premsa, a comunicació en els aplicatius habituals (web, new letter...).
- Segell reconeixement social responsable a l'establiment.
- Repòrting/Avaluació.

3.2

Interacció amb la Responsabilitat Social Corporativa existent al Districte

Ciutat Vella compta amb importants actius per ser un territori capdavanter en responsabilitat social. Els seus barris són generadors de riquesa econòmica i d'oportunitats.

Així mateix, tenim una xarxa social d'entitats socialment compromeses amb els sectors de la població més vulnerable, especialment, destacable les entitats dedicades al camp de la formació i de la inserció laboral, amb projectes sòlids i coherents molts d'ells reconeguts per part del teixit empresarial del Districte.

Les entitats de l'àmbit sociolaboral treballen en xarxa amb l'objectiu de sumar esforços i optimitzar recursos per poder oferir una sortida laboral als col·lectius amb els quals treballen, però ofereixen també un servei professional i gratuït d'assessorament a les empreses:

- Servei ocupacional a mida
- Borsa de candidats
- Pràctiques laborals
- Difusió d'ofertes
- Preselecció dels perfils
- Assessorament en la gestió de recursos humans
- Assessorament legal laboral
- Assessorament per exercir la RSC i formalització de convenis de col·laboració.

Les empreses poden contribuir, voluntàriament i de diverses maneres, al desenvolupament de l'entorn i a la millora de la qualitat de vida dels seus veïns.

D'altra banda, hi ha tot un seguit de serveis finalistes que ofereixen aquestes entitats socials a les empreses com a "proveïdors socials", que cal promoure per retroalimentar i continuar generant ocupació als barris, fomentar aquest consum de proximitat o compra social responsable contribueix directe i indirectament a consolidar els llocs de treballs de persones vulnerables i, per tant, el benestar dels veïns. Entre els serveis específics a les empreses es poden trobar: publitrameses, bugaderia, neteges industrials, manipulats, marxandatge, àpats i càterings, servei lingüístic, etc.

Des del Contracte per Ciutat Vella podem donar suport i generar sinèrgies positives en interacció amb les xarxes laborals del Raval i del Casc Antic, així com amb cadascuna de les entitat que la integren, i també aprendre de la seva experiència acumulada. Col·laboracions entre el Museu Marítim i la cooperativa Impulsem, en l'àmbit de la formació i inclusió laboral en el territori (restaurant Norai o la formació en jardineria i el manteniment dels jardins del Baluard, a càrrec de joves del Raval) o la inserció de treballadores sexuals per part de l'Hotel Espanya amb la intermediació de la xarxa laboral del Raval en són exemples de gran vàlua.

BCN

Guia d'impuls del Contracte per Ciutat Vella